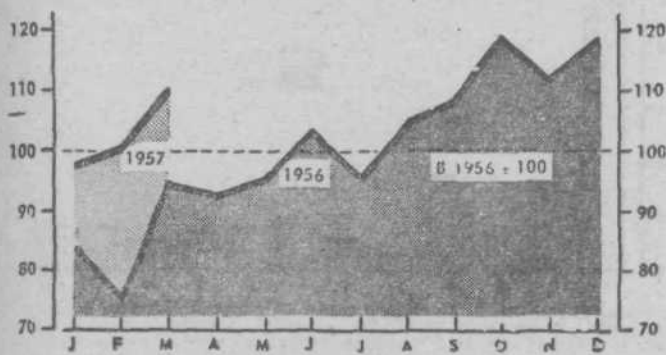

INDUSTRIJSKA PROIZVODNJA V PRVEM TROMESEČJU

Indeksi industrijske proizvodnje (osnova: povprečje
1. 1956 = 100)

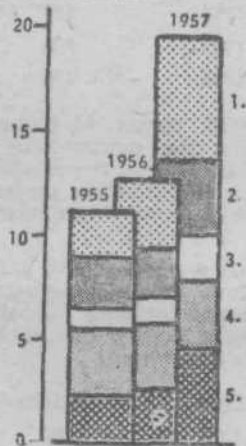
Visoko raven industrijske proizvodnje v letošnjem januarju in februarju niso povzročile samo ugodne vremenske okoliščine. To kažejo tudi rezultati proizvodnje v marcu, ki še naprej rastejo. Proizvodnja je za 2 odstotka večja od povprečne mesečne proizvodnje v l. 1956, a za 21 odstotkov od proizvodnje v prvih treh mesecih lanskega leta. Posebno pomembna je visoka proizvodnja električne energije in premoga, katerih pomanjkanje je zadnja leta povzročalo resne ovire delu v industriji. Že v začetku leta je znatno porasla tudi proizvodnja blaga za široko potrošnjo. V primerjavi s prvimi tremi meseci lani je tekstilna industrija povečala proizvodnjo za 22 odstotkov, usnjarska in obutvena industrija za 17 odstotkov, industrija gume za 22 odstotkov in živilska industrija za 11 odstotkov. Tobačna industrija je edina veja, v kateri se je proizvodnja znižala in to zaradi zmanjšanja fermentacije zaradi slabšega pridelka tobaka. Skupna proizvodnja potrošnega blaga je bila v prvem tromesečju večja za 22 odstotkov.

V zvezi z nepretrganim naraščanjem industrijske proizvodnje je potrebno poudariti tudi njen čedalje večji delež pri izvozu. Izvoz industrijskih izdelkov je v prvem letošnjem tromesečju za okrog 50 odstotkov večji, kakor je bil v ena-

kem razdobju l. 1956. Tako znaša sedaj delež industrije v celotnem izvozu okrog 75 od-

IZVOZ INDUSTRIJSKIH IZDELKOV

Jan.-marec leta 1955, 1956 in
1957, v milijardah dinarjev

1. izdelki črne in barvaste metalurgije, 2. izdelki lesne industrije, 3. izdelki tekstilne in usnjene industrije, 4. izdelki živilske in tobačne industrije, 5. izdelki drugih industrijskih vej. Ta odstotek se bo verjetno kasneje zmanjšal, ko se bo začela sezona izvoza kmetijskih pridelkov, vendar pa kaže na nagel porast izvoza industrijskega blaga, ki znatno ublažuje deficit v naši trgovinski zamenjavi z inozemstvom.

OSNOVNI INDUSTRIJSKI IZDELKI

(povprečna mesečna proizvodnja v prvih treh mesecih)

Električna energija (mil. kWh)	375	476	128
Premog (tisoč ton)	1.350	1.554	115
Metalurški koks (tisoč ton)	65	85	131
Surova nafta (tisoč ton)	22	31	141
Surovo železo (tisoč ton)	47	55	117
Valjani izdelki (tisoč ton)	35	46	131
Aluminij (ton)	486	935	192
Elektrolitski baker (tona)	1.540	2.041	132
Svinec (ton)	5.475	6.365	116
Cement (tisoč ton)	91	98	108
Umetna gnojila (tisoč ton)	18	28	156
Kmetijski stroji (ton)	895	1.204	134
Rezan les (tisoč kub. metrov)	131	153	117
Bombažne tkanine (mil. m ²)	135	17	126
Obutev (tisoč parov)	1.370	1.696	125

Rezerve v gospodarstvu

Povojna izkušnja kaže, da je bilo prav pomanjkanje potrebnih materialnih rezerv eden izmed vzrokov nestabilnih odnosov na tržišču in stalnega porasta cen. Buren povojni razvoj, v katerem je šlo povpraševanje na tržišču stalno pred ponudbo, ni omogočal, da bi se izoblikovale pomembnejše materialne rezerve, ki bi bile osnova za stalnejše odnose v gospodarstvu. Po drugi strani računa politika stabilizacije tržišča, ki jo uspešno izvajamo v zadnjih dveh letih, s postopnim oblikovanjem potrebnih rezerv kot z bistvenim čimteljem same stabilizacije. Zato izločamo pri razdelitvi nacionalnega dohodka v letnih družbenih planih del sredstev, ki naj med letom služijo za izpolnitev gospodarskih rezerv. Taka praksa je že v tem sorazmerno kratkem razdobju njenega izvajanja dala pomembne rezultate. Težnja postopnega naraščanja in izpolnjevanja zalog reprodukcijskih materialov in končnih izdelkov pri proizvodnih in trgovinskih podjetjih, ki prihaja do izraza v zadnjih dveh letih, zelo ugodno vpliva tako na normaliziranje proizvodnih pogojev kakor tudi na uravnoteženje odnosov na tržišču in stabiliziranje cen.

Stalne državne rezerve

Ena izmed oblik rezerv v gospodarstvu so tako imenovane državne materialne rezerve. To so rezerve posameznih važnih proizvodov, s katerimi manipulirajo za to posebej pooblašeni državni organi. Te rezerve so služile v prvi vrsti posredovanju pri preskrbi industrijskih podjetij s posameznimi vrstami reprodukcijskega materiala v primeru, ko pride do motenj v rednem mehanizmu njihove preskrbe. Glede na napete bilance, posebno uvoženega reprodukcijskega materiala, so bile take motnje v minulih letih pogostejše in je imelo zato te vrste posredovanje pomembno vlogo v zagotovitvi redne proizvodnje v posameznih industrijskih vejah in podjetjih. Kolikor bolj se izboljšuje preskrba industrije po rednem tržnem mehanizmu, toliko bolj redka postaja ta vrsta posredovanja iz državnih materialnih rezerv. Že na sedanji ravni založenosti industrije z reprodukcijskim materialom je potreba po posredovanjih iz državnih rezerv znatno manjša kakor pred dvema leti. No, pomen državnih rezerv teh materialov se zato ne bo zmanjšal. Kolikor bodo čedalje manj služile tekočemu posredovanju v preskrbi posameznih industrijskih podjetij, bodo čedalje bolj služile v zavarovanju za primer večjih motenj v konjunkturi po svetu ali pri nas.

Ti momenti ustvarjajo potrebo, da te rezerve postopno še naprej izpolnjujemo. Zato je nedavno uveljavljeni odlok zvezne ljudske skupščine — s katerim je zvezni izvršni svet pooblaščen, da del sredstev gospodarskih rezerv zveze, določenih z letošnjim družbenim planom, porabi za izpolnitev državnih materialnih rezerv — pomemben ukrep v tej smeri.

Glede nadaljnje politike v zvezi z državnimi materialnimi rezervami je treba poudariti še nekaj važnih momentov.

Predvsem je potrebno, da posvetimo več pozornosti državnim rezervam važnih živilskih proizvodov. Politiko stabilizacije tržišča kmetijskih proizvodov ni mogoče uspešno izvajati brez pomembnejših rezerv važnejših živilskih proizvodov za posredovanje v primeru motenj, ki zaradi zaostale in nestalne kmetijske proizvodnje na tem področju niso redke.

Nadalje morajo državne materialne rezerve kot del splošnih rezerv v gospodarstvu čedalje bolj izgubljati v tekočem gospodarskem življenju funkcijo distributorja — preskrbovalca in dobivati vlogo instrumenta, s katerim skupnost vpliva na urejanje tržne konjunktore in na usklajevanje odnosov na tržišču. S tem ne pride ob veljavo njihova funkcija v primeru izrednih in nepričakovanih motenj v redni preskrbi gospodarstva ali prebivalstva.

Občasne zaloge

V zvezi s funkcijo državnih materialnih rezerv — poleg tako imenovanih stalnih rezerv, ki jih je treba čedalje bolj prilagajati njihovim nalogam na tržišču — se bomo lotili v prihodnje nove oblike posredovanja z državnimi rezervami na tržišču. Gre za občasne umike trenutnih presežkov posameznih industrijskih ali živilskih proizvodov v rezerve in za njihovo ponovno oddajanje v promet v ugodnem trenutku. Te oblike posredovanja na tržišču doslej nismo uporabljali, čeprav se je potreba po njej dolgo čutila. Ponudba in povpraševanje lahko prideta — čeprav sta medsebojno globalno in v obsegu celega

(Nadaljevanje na 4. strani)